

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан філологічного факультету

/Бідзіля Ю.М./

« 8 » ~~липень~~ липень 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ
РАДІОТЕЛЕЖУРНАЛІСТІВ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	06 «Журналістика»
Спеціальність	061 Журналістика»
Предметна спеціальність (Спеціалізація) (за наявності)	061 Журналістика» «Журналістика»
Освітня програма	«Журналістика»
Статус дисципліни	Вибіркова
Мова навчання	Українська

Ужгород 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «**Основи професійного мовлення радіотележурналістів**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **06 «Журналістика»**, спеціальності **061 «Журналістика»** предметної спеціальності **061 «Журналістика»** спеціальності **061 «Журналістика»** освітньої програми «**Журналістика**».

Розробник: Шумицька Г.В., доктор філологічних наук, доцент кафедри журналістики.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри журналістики, протокол № 11 від «29» 06 21 21 р.

Завідувач кафедри Бідзіля Ю.М.

Схвалено науково-методичною комісією філологічного факультету протокол № 4 від «30» 06 21 21 р.

Голова науково-методичної комісії Шаркань В.В

_____, 20__ р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3,5	Рік підготовки: третій	
Загальна кількість годин – 105		
Кількість модулів – 2	Семестр: другий	
Тижневих годин для денної форми навчання: 3	Лекції:	
аудиторних – 52/18	24	12
самостійної роботи студента – 53/93	Практичні (семінарські):	
	-	-
Вид підсумкового контролю: екзамен	Лабораторні: -	
	28	12
Форма підсумкового контролю: усний з елементами тестів	Самостійна робота:	
	53	93

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення навчальної дисципліни «**Основи професійного мовлення радіотележурналіста**» – оволодіння культурою усного професійного мовлення на основі теоретичних надбань мово- й журналістикознавства, практичного досвіду національного радіо та телебачення..

Мета НД передбачає такі завдання: дати студентам ґрунтовні й системні знання про вербальні, невербальні, психологічні, логічні та інші засоби впливу на слухача чи глядача, основні складові техніки мовлення; навчити студентів визначати особливості структури радіо- й телетекстів та їх жанрову специфіку; допомогти студентам виробляти звичку самостійно контролювати своє мовлення, вимову, дикцію, інтонаційну виразність, правильність слововживання, логічність; виховувати почуття відповідальності за свої мовленнєві дії, за мовленнєву культуру каналу, радіостанції загалом..

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі соціальних комунікацій, що передбачає застосування положень і методів соціальнокомунікаційних та інших наук і характеризується невизначеністю умов.

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК02. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

- ЗК05. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
 ЗК06. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
 ЗК07. Здатність працювати в команді.
 ЗК08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями.
 СК01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.
 СК02. Здатність формувати інформаційний контент.
 СК03. Здатність створювати медіапродукт.
 СК07. Здатність адекватно застосовувати набуті знання з теорії та методики журналістської творчості, теорії й практики інформаційно-комунікаційної діяльності й навички для вирішення проблем у професійній журналістській діяльності.
 СК11. Здатність самостійно організувати інформаційно-комунікаційну діяльність, спілкуватися з аудиторією на визначену тему.
 СК15. Здатність координувати виконання власних редакційних завдань із завданнями колег.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Основи професійного мовлення радіотележурналіста**» є опанування навчальної дисципліни (НД) «Теорія і практика тележурналістики» та лінгвістичні знання, здобуті у процесі вивчення предметів мовознавчого циклу освітньої програми (ОП) «Бакалавр».

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Основи професійного мовлення радіотележурналіста**», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Підвищити загальний рівень мовленнєвої культури на основі роботи з радіо- та телетекстом.	ПР02. ПР11
Оволодіти технікою усного ефірного мовлення.	ПР20. ПР11
Створювати якісний медіапродукт на запропоновану тему визначеного жанру з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення.	ПР14. ПР15

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Основи професійного мовлення радіотележурналіста**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Вміння працювати над виробленням нормативного, інтонаційно виразного, образного й логічного мовлення.	ПР02. ПР11
Володіння основами техніки мовлення; навичками аналізу особливостей структури радіо- й телетекстів, їх жанрової специфіки.	ПР03. ПР20
Усвідомлення власної причетності до творення сучасного радіо- та телемовлення.	ПР14. ПР15
Виховання в собі почуття відповідальності за власні мовленнєві дії.	ПР18

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Під час навчання використовуються методи, які забезпечують опанування навчального предмета (словесні, візуальні, практичні, репродуктивні, проблемно-пошукові, індуктивні, дедуктивні), а також ті, які стимулюють та мотивують навчально-наукову діяльність (навчальні дискусії, моделювання ситуації, експерименти тощо). Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з дисципліни «**Основи професійного мовлення радіотележурналіста**» є: поточний контроль на лабораторних заняттях, тематичний контроль за результатами самостійної роботи студентів, зокрема й написання та оприлюднення мовленнєвого портрета улюбленого/ої теле(радіо)модератора/модераторки, а також підсумковий контроль – у вигляді модульної контрольної роботи та усного екзамену з елементами тестів.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: *усна або письмова з такими видами:* групове та індивідуальне опитування, контрольна (самостійна) робота, індивідуальна або групова презентація виконаного завдання, аналіз змодельованих ситуацій із практики теле (радіо) журналістики (представлених у вигляді аудіо чи відеоматеріалу), аналіз варіантів вирішення ситуацій, тести, підготовка сценарію ток-шоу та його реалізація на знімальному майданчику, комп'ютерне та письмове тестування.

Форма модульного контролю: письмова у вигляді модульної контрольної роботи

Форма підсумкового семестрового контролю: *усний екзамен з елементами тестів* може бути виставлений за результатами суми балів, набраних студентом при поточному контролі на лабораторних заняттях, тематичному контролі, за результатами самостійної роботи й підсумкової модульної контрольної роботи. Сума балів за всі види робіт визначається у межах 100 балів та обраховується як середнє арифметичне.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	50	100
5	5	5	5	5+10	5+10		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота	Модульна контрольна робота	Сума
---	----------------------------	------

T1	T2	T3	T4	T5	T6	50	100
5	5	5	5	5+10	5+10		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Лабораторні заняття (допуск, виконання та захист), із яких:	6*5	30	6*5	30
комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні	1	10	1	10
презентація	1	10	1	10
модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Оцінка відмінно (А) виставляється, коли студент дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. При виконанні практичного завдання студент застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка добре (В) виставляється студенту, який повністю розкрив теоретичні питання на основі програмного та додаткового матеріалу. При виконанні практичних завдань студент застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка добре (С) виставляється студенту, який повністю розкрив теоретичні питання, а програмний матеріал викладено у відповідності до вимог. Практичні завдання виконані в цілому правильно, але мають місце окремі неточності.

Оцінка задовільно (D) виставляється, коли студент розкрив теоретичні питання, проте при викладенні програмного матеріалу допущені окремі помилки. При виконанні практичних завдань студент припускається помилок, за рахунок недостатнього розуміння програмного матеріалу.

Оцінка задовільно (Е) виставляється, коли студент неповністю розкрив теоретичні питання, відповідь містить суттєві помилки. При виконанні практичних завдань студент припускається значних помилок, а виконання завдань викликає значні труднощі у студента.

Оцінка незадовільно (FX) виставляється студенту, який не розкрив теоретичні питання і не може виконати практичні завдання. Як правило такий студент виявляє здатність до викладення думки лише на елементарному рівні.

Оцінка незадовільно (F) виставляється студенту, який не виконав навчальну програму або якийсь серйозний елемент її складової, має фрагментарні знання, які не дозволяють розкрити теоретичні питання і виконати практичні завдання. Такий студент не може викласти свою думку навіть на елементарному рівні. За результатами контролю знань студентів, дозволяється виставлення екзаменаційної оцінки (без підсумкового іспиту) – «відмінно», «добре», та «задовільно». Студент має право підвищити оцінку, складаючи іспит.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Для заліку
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C	Задовільно	
64-73	D		
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Загальна кількість балів, яку може отримати студент – 100 балів. Вони досягаються шляхом сумування результатів оцінок за всі види робіт та виведення середнього арифметичного. Отримані бали переводяться також в оцінку за чотирибальною національною шкалою «Відмінно» отримує студент за відмінне виконання роботи та відповіді без істотних помилок та огріхів (90-100 балів). «Добре» студент отримує якщо робота виконана правильно, але допущені незначні помилки, що істотно не впливають на результат контрольної роботи (74-89 балів). «Задовільно» отримує студент якщо робота виконана не в повному обсязі, допущена певна кількість помилок та неточностей, відсутні висновки за виконаними розрахунками (60-73 бали). «Незадовільно» отримує студент у разі допущення великої кількості помилок (менше 60 балів), що потребує додаткового опрацювання навчального матеріалу для отримання позитивної оцінки.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

Тема 1. Поняття «мова і мовлення» в контексті сучасних гуманітарних знань.

Метою першої лекції є розширення знань про нові підходи до вивчення мови, основні методи її дослідження; роль мовленнєвого самовиховання у становленні особистості журналіста та значення рідної мови у його професійній діяльності.

Тема 2. Зміст поняття «культура мовлення».

Лекція присвячена розгляду таких питань: теоретичні і практичні засади культури мовлення; чинники, що визначають рівень культури мовлення; мовна норма, критерії мовної норми; мовна агресія як антипод культури; мовленнєва культура в контексті мовної

політики держави; проблеми культури ефірного мовлення; поняття „екологія мови”, «лінгвоеккологія».

Тема 3. Усне мовлення – найважливіша форма існування мови як засобу комунікації.

Лекція пропонує студентам інформацію про багатогранність структури і комунікативної специфіки усного мовлення; різновиди усного літературного мовлення; значення ситуативних чинників в усному мовленні.

Тема 4. Загальні принципи методики роботи з мовним голосом.

Під час лекції розглядаються такі питання: характеристика органів мовлення; правильне дихання – основа доброго голосоутворення; різновиди дихання. Методика В.П. Багрунова зі зняття голосових, емоційних і тілесних зажимів, відродження природного голосу. Авторський підхід Т. Бережного під назвою «Постановка голосу, мовлення і харизми».

Тема 5. Акустичні властивості звуків української літературної мови.

Під час лекції з'ясовуються такі питання: звук людської мови як явище акустичне, фізіологічне, психічне, соціальне; акустичні властивості звуків: сила, тривалість, висота, тембр.

Тема 6. Значення інтонування для мовлення теле- та радіожурналіста.

Під час лекції з'ясовується роль інтонації в усному мовленні; складові інтонації; виділяються хибні інтонування.

Модуль 2

Тема 7. Дикція як складник техніки усного мовлення.

Пропонуються до розгляду такі питання: натренованість активних органів мовлення (губ, язика та нижньої щелепи) – запорука чіткої артикуляції звуків; вироблення чіткості дій активних органів мовлення з допомогою артикуляційної гімнастики; формування правильних навичок вимовляння окремих голосних і приголосних звуків мови.

Тема 8. Методика роботи над поліпшенням орфоепічних норм.

Пропонуються до розгляду такі питання: звукова орфоепія (вимова окремих звуків та їх сполук); орфоепія слова (словесний наголос, акцентно-ритмічна структура); фразова орфоепія (синтагматичне членування, фразовий наголос, інтонаційна структура).

Тема 9. Методика підготовки журналістського тексту для виголошення в ефірі.

Матеріал лекції ознайомлює студентів з правилами підготовки тексту до начитування (актуальне членування речення, партитура тексту, правила розмітки); етапами підготовки до виступу в кадрі.

Тема 10. Невербальні засоби комунікації у медійній практиці.

Під час лекції розглядаються такі питання: зоровий контакт; лицьові експресії; жести і пози; кінесичні та проксемічні особливості невербального спілкування; зональні простори та їх практичне використання у медійній практиці.

Тема 11. Поведінка ведучого в кадрі.

Під час лекції розглядаються складники успішності роботи в ефірі: подолання страху перед аудиторією на зв'язок із слухачами (глядачами) зоровий контакт; мовлення журналіста; використання невербальних засобів комунікації.

Тема 12. Модератор телерадіомовлення: основи професії.

Під час лекції розглядаються етапи історії становлення професії ведучого програм телебачення і радіомовлення, а також основні концепти професійної діяльності телерадіоведучого в сучасному інформаційному просторі.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання:					
	Усього	у тому числі				
Лекції		Практичні семінарські	Лабораторні	Індивідуальна робота	Самостійна робота	
1-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Поняття «мова і мовлення» в контексті сучасних гуманітарних знань.	8	2		2		4/9
Тема 2. Зміст поняття «культура мовлення».	8	2		2		4/8
Тема 3. Усне мовлення – найважливіша форма існування мови як засобу комунікації.	8	2		2		4/9
Тема 4. Загальні принципи методики роботи з мовним голосом.	9	2/2		2/2		5/10
Тема 5. Акустичні властивості звуків української літературної мови.	8	2/2		2/2		4/8
Тема 6. Значення інтонування для мовлення теле- та радіожурналіста.	8	2/2		2/2		4/8
Модульна контрольна робота	2			2		
Разом за модуль	51	12/6		14/6		25/52
Модуль 2						
Тема 7. Дикція як складник техніки усного мовлення.	8	2/2		2/2		4/8
Тема 8. Методика роботи над поліпшенням орфоепічних норм.	8	2		2		4/8
Тема 9. Методика підготовки журналістського тексту для	8	2/2		2/2		4/8

виголошення в ефірі.						
Тема 10. Невербальні засоби комунікації у медійній практиці.	12	2/2		2/2		8/9
Тема 11. Поведінка ведучого в кадрі.	8	2		2		4/4
Тема 12. Модератор телерадіомовлення: основи професії.	8	2		2		4/4
Модульна контрольна робота	2			2		
Разом за модуль	54	12/6		14/6		28/41
Разом за семестр	105	16/18		26		53/93

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Поняття «мова і мовлення» в контексті сучасних гуманітарних знань.	2	-
2.	Зміст поняття «культура мовлення».	2	-
3.	Усне мовлення – найважливіша форма існування мови як засобу комунікації.	2	-
4.	Загальні принципи методики роботи з мовним голосом.	2	2
5.	Акустичні властивості звуків української літературної мови.	2	2
6.	Значення інтонування для мовлення теле- та радіожурналіста.	2	2
7.	Дикція як складник техніки усного мовлення.	2	2
8.	Методика роботи над поліпшенням орфоепічних норм.	2	-
9.	Методика підготовки журналістського тексту для виголошення в ефірі.	2	2
10.	Невербальні засоби комунікації у медійній практиці.	2	2
11.	Поведінка ведучого в кадрі.	2	-
12.	Модератор телерадіомовлення: основи професії.	2	-
Разом		24+4 (мод.)=28	12

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Студенти опрацьовують статтю І.Франка «Двоязичність і дволикність» (ж. «Урок української», 2003. – № 3. – С. 12-15), готують наукові доповіді на тему «Підходи щодо трактування двомовності».	4	9
2.	Студенти повинні схарактеризувати працю Б. Антоненка-Давидовича «Як ми говоримо» за таким планом: 1) коротка	4	8

	довідка про автора; 2) бібліографічні дані; 3) структура роботи; 4) чим корисна праця для журналістів-практиків. Виконати комп'ютерну програму «Антисуржик» у режимі контролю. Адреса: www/franko.lviv.ua/lknp/mova.htm		
3	Студенти повинні опрацювати статтю О.Сербенської „Феномен звукового мовлення” (Культура усного мовлення. Практикум. – К., 2004. – С.8-15). Підготувати характеристику різних типів співрозмовників, виділених дослідниками: 1) безглузда людина; 2) позитивна людина; 3) всезнайко; 4) балакун; 5) боягуз; 6) неприступний; 7) незацікавлений; 8) „велике цабе”.	4	9
4.	Для детальнішого ознайомлення з предметом лекції пропонуємо студентам опрацювати працю: Гриб В.П. Постановка мовного голосу (Луцьк, 2001. – 26 с.).	5	10
5.	Студенти повинні опрацювати статтю О. Бас-Кононенко «Артикуляційна база української мови (за даними палатографування і кінорентгенографування відкритих складів)» (Плющ Н.П., Бондаренко В.В. Сучасна українська мова. Орфоепія: Навчальний посібник. К., 2007. С.98-102) й підготувати аналіз особливостей артикуляції улюбленого ведучого (радіо- чи теле-).	4	8
6.	Студенти повинні опрацювати таке джерело: Багмут А.Й., Бровченко Т.О., Борисик І.В., Олійник Г.П. Інтонаційна виразність звукового мовлення засобів масової інформації (К., 1994. – С.7-47), з'ясувати, які 30 якісних ознак мовлення визначили дослідники.	4	8
7.	Студенти повинні підготувати до начитування фрагмент лекції К.Бальмонта «Поезія як чаклунство», зробивши перед тим партитуру запропонованого тексту.	4	8
8.	Студенти впродовж тижня слухають за власним уподобанням обраний телеканал або ж радіостанцію з метою виявлення орфоепічних та акцентуаційних помилок. Зафіксувавши помилки на паперовому чи електронному носіях, студенти повинні запропонувати шляхи їх подолання, які будуть обговорені на практичному занятті.	4	8
9.	Студенти повинні визначити інтонаційні параметри в різних видах теле-, радіомовлення (Див. Єлісєвенко Ю.П. Ораторське мистецтво: постановка голосу й мовлення. – К., 2008. – С.161-170).	4	8
10.	Студенти повинні опрацювати літературу про невербальні засоби спілкування: Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування (Львів, 2001. – С.63-83), Пиз А. Язык телодвижений. Как читать мысли других по их жестам (Пер. с англ.– М., 1995) та інші доступні праці.	8	9
11.	Студенти повинні підготувати аналіз мовленнєвого портрета улюбленого теле-, радіоведучого на основі власних висновків за запропонованою картою спостережень.	4	4
12.	Студенти повинні підготувати коментар запропонованої В.С. Перебийніс схеми сприйняття тексту (Див. Перебийніс В.С. Методи дослідження стилістики мови і стилістики мовлення // Теоретичні проблеми лінгвістичної стилістики. – К.: Наук.	4	4

	думка, 1972. – С. 58), навести приклади того, як вона працює. Продумати, як можна її розширити.		
		Разом	53
			93

6.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання у вигляді підготовки портфоліо різних за жанром відеопроєктів (журналіст у кадрі). Результат успішного виконання індивідуальної роботи – підготовка відеопроєктів та їх презентація.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби використовуватимуться двох видів: дидактичні засоби передачі навчальної інформації (екранно-проекційна апаратура) та технічні засоби перевірки знань студентів (персональні комп'ютери ТРЦ при кафедрі журналістики ДВНЗ «Ужгородський національний університет», комп'ютерного класу/лінгафонного кабінету філологічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет») для тестування рівня залишкових знань та умінь студентів.

Обладнання: комп'ютерне обладнання навчального ТРЦ та комп'ютерного класу/лінгафонного кабінету філологічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Програмне забезпечення: основне преінстальоване та ліцензійне програмне забезпечення для персональних комп'ютерів, надане у рамках міжнародного Проєкту ЄС Еразмус+ DESTIN (<http://destin.uzhnu.edu.ua/home-en/>).

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо. – 4-те вид., перер. і доп. – К., 1997.
2. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. – Львів, 1990.
3. Гриб В.П. Постанова мовного голосу. – Луцьк, 2001.
4. Єлісовенко Ю.П. Ораторське мистецтво: постановка голосу й мовлення. – К., 2008.
5. Іванишин В., Радевич-Винницький Я. Мова і нація. – Вид. 4-те, доповнене. – Дрогобич, 1994.
6. Плющ Н.П., Бондаренко В.В. Сучасна українська мова. Орфоепія: Навчальний посібник. К., 2007.
7. Пономарів О. Культура слова. Мовностилістичні поради. – К., 2001.
8. Сербенська О. Культура усного мовлення. Практикум: Навчальний посібник. – К., 2004.
9. Техніка екранного мовлення: чистомовки: Навч. Посібник / Світлана Порожна; наукове редагування та передмова – доктор наук із соціальних комунікацій, доцент В.В. Гоян. – К. : Інститут журналістики, 2019.
10. Пиз А. Язык телодвижений. Как читать мысли других по их жестам / Пер. с англ. – англ. ысли других по их жестам / Пер. мови. ний посібник. соби мосової ногоури радіо- й телетекстів і їхню жанрову специфіку, М., 1995.
11. Фаст Дж. Язык тела. – М., 1995.

12. Холл Э. Как понять иностранца без слов. – М., 1995.

Допоміжна література

1. Багмут А.Й., Бровченко Т.О., Борисик І.В., Олійник Г.П. Інтонаційна виразність звукового мовлення засобів масової інформації. К., 1994.
2. Безручко О.В, Десятник Г.О., Іщенко М.С., Полешко С.М., Порожна С.Г. Майстерність телевізійного ведучого як навчальна дисципліна та методика її викладання: навчальний посібник – Київ: КиМУ, 2015.
3. Караванський С. Пошук українського слова, або боротьба за національне «я». К., 2001.
4. Сербенська О. Актуальні проблеми екології української мови та сучасні засоби масової комунікації // Українська періодика: Історія і сучасність. – Львів, 2002.
5. Томан І. Мистецтво говорити. – К., 1996.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Сайт бібліотеки Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка: <http://www.journ.univ.kiev.ua/>
2. Наукова електронна бібліотека Національної бібліотеки ім. В. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Електронна бібліотека відділення журналістики ДВНЗ «Ужгородський національний університет»: <http://www.mediazakarp.at.ua>
4. Сайт бібліотеки БДПУ: <http://bdpu.org/Library>
5. Загальний сайт Національної бібліотеки ім. В.Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/>
6. Сайт Львівської ННБУ ім. В. Стефаника: <http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F>
7. Портал «Техніка мови». Вправи на постановку голосу: <http://technics-speech.ru/ukr/uprgolos.html>
8. Як подолати страх публічного виступу?: <https://www.youtube.com/watch?v=S7w3pM3pbrY>
9. Скоромовки українською мовою: https://www.youtube.com/watch?v=2sS_TGu2_N4
10. Як говорити так, щоб вас хотілося слухати :https://www.youtube.com/watch?v=XMqKv_Y63f